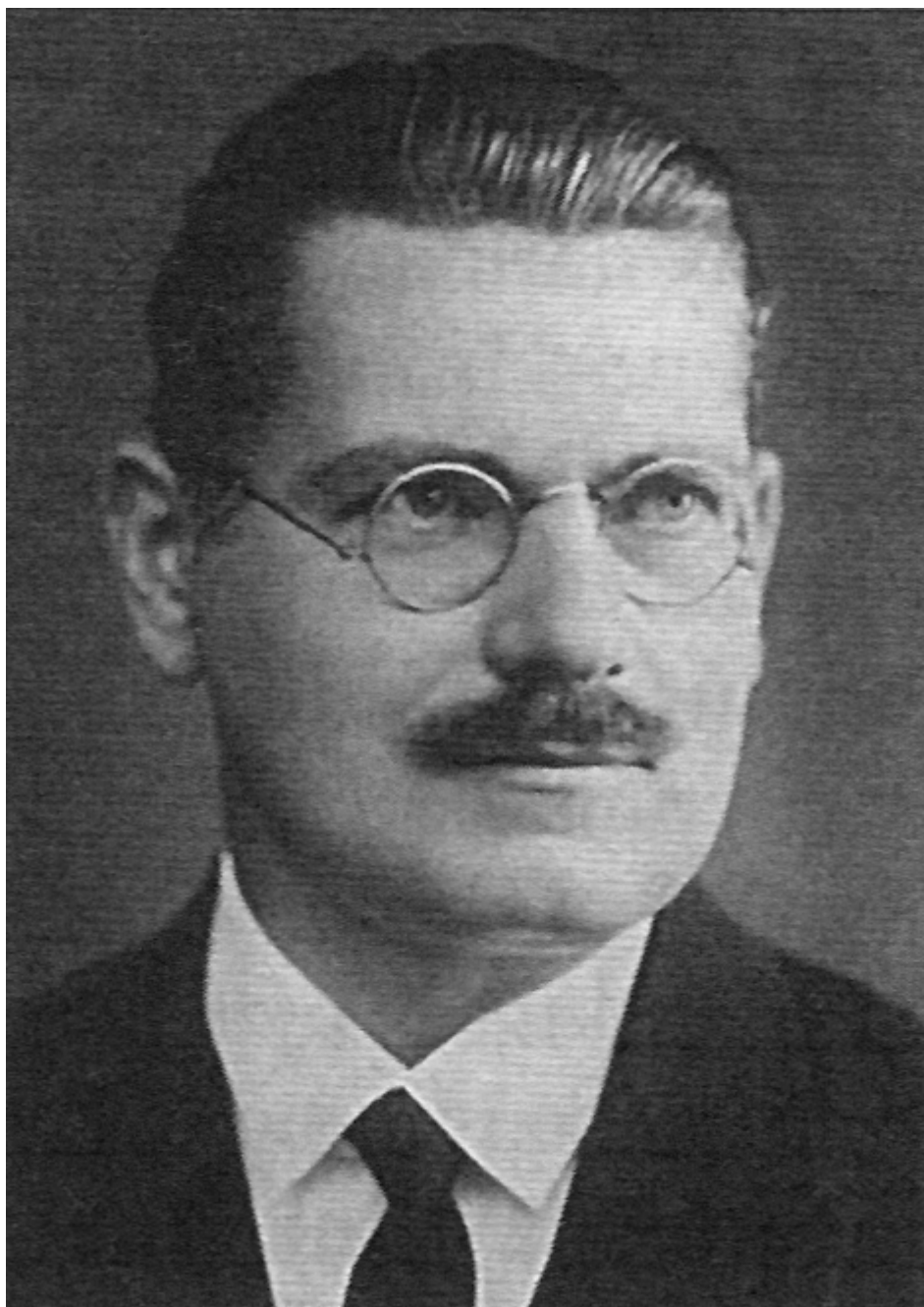

Rudolf Eder (1898 - ?)

Rudolf Eder

31. 3. 1898 - ?

Bratr kazatel Rudolf Eder se narodil ve Vídni. Navštěvoval vídeňský baptistický sbor v Magdalenenstrasse 21. Zde také uvěřil, dne 31. března 1913 byl pokřtěn kazatelem [Bernardem Petersem](#) a stal se členem tohoto sboru.

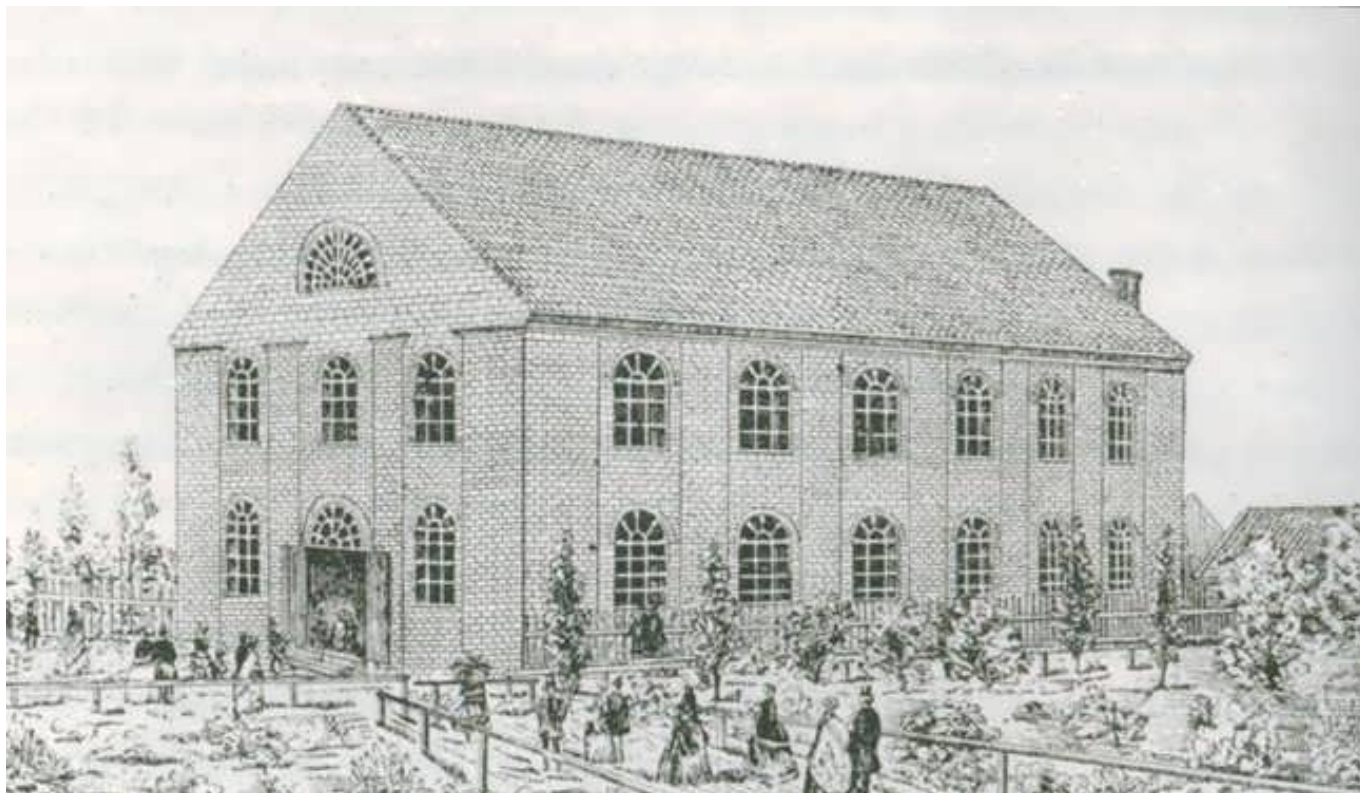
V roce 1920 se Rudolf Eder rozhodl ke studiu teologie a požádal o přijetí na baptistický teologický seminář v Hamburku. Studium zakončil v roce 1924 a nastoupil jako kazatel do služby v německém sboru v Cronenbergu.

Zde Rudolf Eder působil jeden rok, pak odešel do sboru v Kustrin a po čtyřech letech v roce 1929 se stal kazatelem německého baptistického sboru v Broumově.

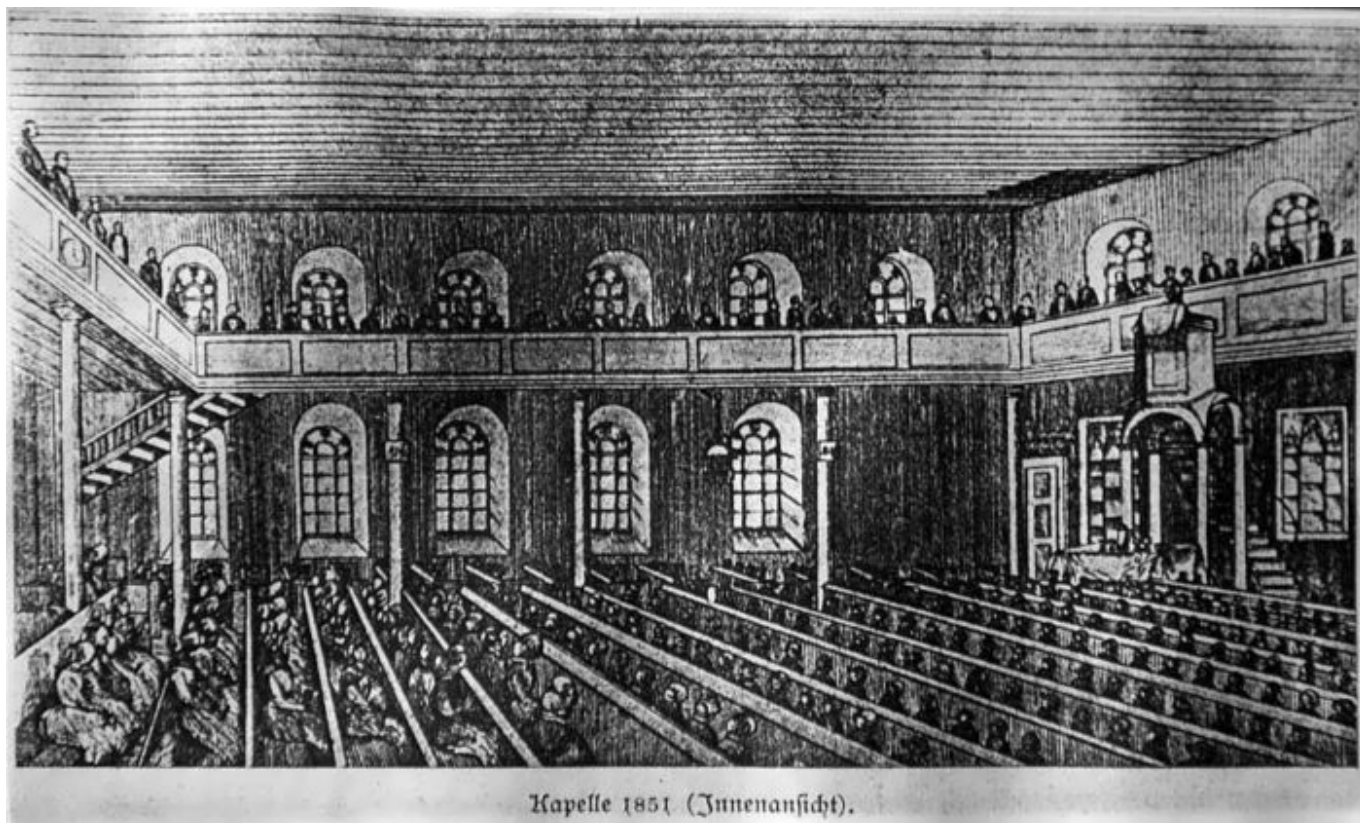
Sborový dům baptistického sboru v Broumově, kde sloužil bratr kazatel Rudolf Eder

Ve sboru v Broumově Rudolf Eder sloužil až do vypuknutí druhé světové války, pak se vrátil do Německa a sloužil ve sboru v Memelu ve Východním Prusku (nyní Klaipėda)¹.

Původní modlitebna v Memelu z roku 1851, ve které kázal i bratr kazatel Rudolf Eder

Memel, který byl součástí Litvy v letech 1923 až 1939, byl tehdy opětovně začleněn do Německa - Východního Pruska. Ve druhé světové válce byl významným vojenským přístavem pro Kriegsmarine (válečné námořnictvo).

Kapelle 1851 (Innenansicht).

Vnitřek baptistické modlitebny v Memelu

Po zhroucení východní fronty a ústupu německých vojsk na západ se stal vojenským cílem Rudé armády, která o přístav v Memelu svedla významnou bitvu. Pro civilisty v Memelu, baptistický sbor i

bratra kazatele Rudolfa Edera nastala bezvýhodná situace.

Pěvecký sbor baptistického sboru v Memelu 1941, bratr kazatel Rudolf Edel je označen šipkou

Bitva o Memel nebo obležení Memelu (v němčině : Erste Kurlandschlacht) začala koncem roku 1944, když Rudá armáda zahájila svou útočnou operaci Memel (rusky : Мемельская наступательная операция).

Ofenzíva Rudé armády ve dnech 5. – 22. října 1944 (hlavní ofenzíva) zahнала zbývající německé síly v oblasti, která je nyní Litvou a Lotyšskem, do malého předmostí v Memelu a do jeho přístavu, což vedlo k tříměsíčnímu obléhání tohoto městečka, které skončilo 28. ledna 1945. Předmostí bylo nakonec rozdrčeno jako součást následné sovětské východopruské ofenzívy počátkem roku 1945.

Blokáda a obrana byly udržovány do listopadu, prosince a velké části ledna, během nichž byli zbývající civilisté, kteří uprchli do města a byli zraněni, evakuováni po moři. V roce 1944, když se fronta blížila k městu, sborová činnost přestala. Němečtí členové sboru podle sborových údajů spolu s mnoha válečnými uprchlíky ustoupili na západ.

Město bylo definitivně opuštěno Wehrmachtem 27. ledna 1945. Poslední organizované německé jednotky odletěly 28. ledna ve 4 hodiny ráno, sovětské jednotky se o několik hodin později zmocnily přístavu v Memelu. Memel byl převeden do Litevské SSR pod sovětskou správu. V roce 1947 byl formálně přejmenován na litevské jméno Klaipėda.

Kolik z civilistů blokádu a bitvu o Memel přežilo a jejich další osudy nejsou známy. Někteří zranění byli evakuováni po moři, někteří byli zabiti při bombardování a dělostřeleckých útocích Rudé armády. Ti, kteří přežili, se dostali do rukou Stalinových úřadů.

Jaké byly další osudy Rudolfa Edera nevíme. Od skončení druhé světové války je bratr kazatel Rudolf

Eder nezvěstný.

Sovětská vláda znárodnila sborovou budovu, nějakou dobu v ní sídlil klub námořníků, poté stála zcela opuštěná se zamřížovanými okny, pak byla úřady určena jako sklad, a nakonec sloužila jako dům učitelů.

Malá skupina litevských věřících, kteří zůstali ve vyprázdněném městě, se spolu s ruskými bratry a sestrami, kteří do města později přišli, scházeli po více než 30 let v bytech, vhodnějším prostorům a jejich získávání bránila skutečnost, že baptisté nebyli v SSSR registrovanou církví. Registrace baptistické církve byla přijata až v roce 1977.

Poznámky:

¹ První baptistický křest v dnešní Litvě (v té době: Pruské království) byl uskutečněn v řece Dange, je doložen 2. října 1841, kdy bylo pokřtěno 16 žen. Následujícího dne se uskutečnil další křest devíti mužů. Po tomto křtu následovalo ustavení memelského baptistického sboru, které proběhlo pod vedením Johanna Gerharda Onckena a ordinoval Eduarda Grimma (1808–1874) starším sboru. Sbor vyvinul v následujících letech silnou misijní aktivitu a stal se mimo jiné jádrem Jednoty lotyšských baptistů.

Eduard Grimm

Eduard Grimm, zmíněný první starší z baptistického sboru Memelu, opustil své rodné město Memel kolem roku 1830, aby si rozšířil své obzory jako potulný řemeslník. Přišel do Curychu, kde se setkal se Samuelem Heinrichem Fröhlichem. Fröhlich, bývalý pastor státní církve reformované, měl svobodný sbor, jehož bohoslužby také navštívil Grimm. Pod dojmem kázání zažil řemeslník Memel vnitřní obrat ke křesťanské víře a byl pokřtěn Fröhlichem politím.

Po svém návratu do Memelu začal Eduard Grimm od roku 1839 pořádat ve svém bytě bohoslužebná shromáždění, kam zval přátele a kolegy.

Navzdory odporu státních a církevních autorit se kruh kolem Grimma rozrostl. Do této skupiny se přidal také Josef Hague, bývalý kapitán lodi z Anglie, který prožíval svůj důchod v Memelu. Zastával postoj, že křest politím, který obdržel Grimm, a také jím praktikovaný, neodpovídal novozákonnímu obřadu křtu, křtu ponořením.

Po období intenzivního studia Bible Eduard Grimm a většina jeho kruhu získali stejné přesvědčení a na radu Haguese se obrátili na baptistické zakladatele Gottfrieda Wilhelma Lehmana (v Berlíně) a Johanna Gerharda Onckena (v Hamburku). Oncken se chtěl sám dostat do Memelu, ale nakonec pověřil Antona Friedricha Remmerse, aby kontaktoval Grimmovu skupinu.

Když Remmers 4. srpna 1841 po osmitýdenním pochodu dorazil do Memelu, našel tam asi 40 lidí, kteří se oddělili od státní církve. Remmers skupinu informoval o baptistickém chápání křtu a sboru, načež tam vyvstala touha se znovu pokřtít podle novozákonního způsobu a založit v Memelu řádný baptistický sbor.

Dne 30. září téhož roku připlul Oncken z Königsbergu osobní lodí do Memelu a po několika krátkých rozhovorech 2. a 3. října pokřtil celkem 29 lidí, kteří se pod Onckenovým vedením spojili a založili baptistický sbor v Memelu večer 3. října.

Krátce po založení vypukl v mladém sboru násilný konflikt, v jehož důsledku byl Grimm a další ze sboru vyloučeni. V Memelu založili další sbor. Grimm nejprve odešel do Anglie a později emigroval s některými se svými příznivci do Spojených států, kde se jeho stopa ztratila.

Friedrich Oncken

Anton Friedrich Remmers

V červnu 1842 Oncken nejprve poslal do Memelu mladého kazatele Friedricha Onckena, který tam pobýval téměř půl roku, aby podpořil oslabený sbor bez kazatele. Na konci roku 1842 se vrátil do Hamburku, ale o čtyři týdny později se znovu vydal na cestu do Memelu, tentokrát v doprovodu Antona Friedricha Remmerse, který se ujal služby ve sboru. Za deset let si sbor postavil vlastní modlitebnu.

Baptistická modlitběna v Memelu dnes.

Prameny:

- Jan Vychopeň, Jaroslav Smílek, Vlastimil Pospíšil: *Kazatelé BJB*, 2005
- Joseph Lehmann: *Geschichte der deutschen Baptisten*. Erster Teil: *Bildung, Ausbreitung und Verfolgung der Gemeinden bis zum Anbruch wirklicher Religionsfreiheit im Jahre 1848*. Hamburg 1896, S. 136-139.
- Rudolf Donat: *Wie das Werk begann. Entstehung der deutschen Baptistengemeinden. Nach vorhandenen Quellen und sonstigen Unterlagen geschildert von Rudolf Donat*. Kassel 1958, S. 309-322.
- Ian M. Randall: *Communities of Conviction. Baptist Beginnings in Europe*. Schwarzenfeld 2009, ISBN 978-3-937896-78-6, S. 99-110.
- *Klaipėdos evangelikų baptistų bažnyčia* (Sbor evangelikálních baptistů v Klaipėdė), [Histore](#)

[Štěpán Křivánek](#)

Článek je součástí [Baptistické encyklopedie](#) a je průběžně doplňován a aktualizován.

Poslední aktualizace 30. 3. 2021

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)